

کتاب‌شناسی

آثار ابن بابویه

شیخ صدوق

تألیف:

دکتر زهرا هاشمی

سرشناسه : هاشمی، زهرا، ۱۳۶۶-
 عنوان و نام پدید آور : کتابشناسی آثار ابن بابویه شیخ صدوق / تألیف زهرا هاشمی
 مشخصات نشر : بزده فرافر، ۱۴۰۰
 مشخصات ظاهري : ۱۰۰ ص: معیور
 شابك : ۹۷۹۳۳-۰۰-۵-۹۷۸-۶۲۲-۳۰۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : ابن بابویه، علی بن حسین، ۳۲۹ ق- -- کتابشناسی
 زده بندي کنگره : Z۸۰۳۲
 زده بندي ديويي : ۰۱۶/۳۹۷۲۱۲
 شماره کتابشناسي ملي : ۷۵۸۸۳۲۷
 وضعیت رکورد : فیا

عنوان کتاب: کتابشناسی آثار ابن بابویه شیخ صدوق

مولف: دکتر زهرا هاشمی

ناشر: فرافر

نوبت و سال چاپ: اول/ بهار ۱۴۰۰

قطع : پالتویی

طراح جلد: دکتر زهرا هاشمی

صفحه آرا: دکتر زهرا هاشمی

ناظر چاپ: محسن فیروزی

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

شابك: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۹۳۳-۰۰-۵

« حق چاپ برای ناشر محفوظ است »

فهرست

مقدمه.....	۱۳
الاعتقادات.....	۱۹
موضوع.....	۱۹
انگیزه نگارش.....	۲۰
سبک نگارش.....	۲۰
جایگاه کتاب.....	۲۰
پیرامتن ها و نسخه های مطبوع.....	۲۱
فرازهایی از کتاب.....	۲۳
التوحید.....	۲۵
موضوع.....	۲۵
انگیزه نگارش.....	۲۵
زمینه فرهنگی نگارش کتاب.....	۲۶
سبک نگارش.....	۲۶

- جایگاه کتاب ۲۷
- پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع ۲۷
- فرازهایی از کتاب ۲۸
- من لا يحضره الفقيه ۳۱
- موضوع کتاب ۳۱
- انگیزه نگارش ۳۱
- جایگاه کتاب ۳۲
- سبک نگارش ۳۴
- پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع ۳۴
- فرازهایی از کتاب ۳۶
- المقنع ۳۹
- موضوع ۳۹
- انگیزه نگارش ۳۹
- سبک نگارش ۳۹
- تاریخ نگارش ۴۰

- جایگاه کتاب ۴۰
- نسخه‌های مطبوع ۴۱
- فرازهایی از کتاب ۴۱
- کمال الدین و تمام النعمه ۴۳
- موضوع کتاب ۴۳
- انگیزه نگارش ۴۳
- اطلاعات پیرامونی ۴۴
- جایگاه کتاب ۴۶
- معرفی نسخه‌های مطبوع و ترجمه ۴۶
- فرازهایی از کتاب ۴۷
- کتاب الخصال ۴۹
- موضوع ۴۹
- جایگاه کتاب ۵۰
- انگیزه نگارش ۵۰
- پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع ۵۱

- ۵۲.....فرازهایی از کتاب
- ۵۵.....ثواب الاعمال و عقاب الاعمال
- ۵۵.....موضوع
- ۵۵.....انگیزه نگارش
- ۵۶.....جایگاه
- ۵۶.....پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع
- ۵۷.....فرازهایی از کتاب
- ۵۹.....مصادقة الإخوان
- ۵۹.....موضوع
- ۶۰.....جایگاه کتاب
- ۶۰.....پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع
- ۶۱.....فرازی از یک روایت
- ۶۳.....معانی الاخبار
- ۶۳.....موضوع
- ۶۴.....اطلاعات پیرامونی

- جایگاه کتاب ۶۴
- پیرامتن ها و نسخه های مطبوع ۶۴
- فرازهایی از کتاب ۶۵
- علل الشرائع ۶۷
- موضوع ۶۷
- جایگاه کتاب ۶۷
- اطلاعات پیرامونی ۶۸
- پیرامتن ها و نسخه های مطبوع ۶۹
- فرازهایی از کتاب ۷۰
- عیون اخبار الرضا ۷۳
- موضوع ۷۳
- انگیزه تألیف ۷۳
- اطلاعات پیرامونی ۷۴
- پیرامتن ها و نسخه های مطبوع ۷۵
- فرازهایی از کتاب ۷۷

مقدمه

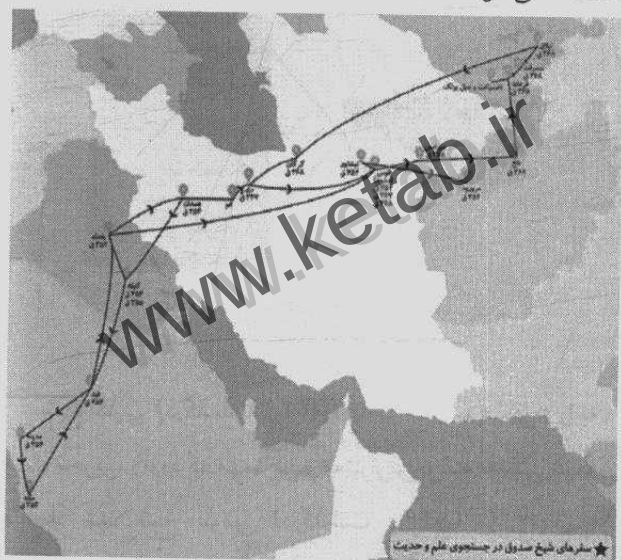
حدیث شیعه بیش از همه، وامدار سه «محمد» بوده که اتفاقاً
کنیه هر سه نیز «ابوجعفر» است! این سه، مهمترین آثار حدیثی
شیعه را ثبت و ضبط کرده‌اند:

شیخ کلینی (درگذشت ۳۲۹ق) کتاب شریف «کافی» را به
رشته تحریر درآورد که مهمترین و معتبرترین نوشته حدیثی شیعه
قلمداد شد. شیخ طوسی (درگذشت ۴۶۰ق) نیز «تهذیب
الأحكام» و «الاستبصار» را نگاشت.

در میانه این دو "محمد بن علی بن حسین بن بابویه"
می‌زیست (تولد: ۳۰۵ق، احتمالاً در شهر قم / وفات: ۳۸۱ق
در شهرری). او که بیشتر به «ابن بابویه» و «شیخ صدوق»
شناخته می‌شود، با دعای امام زمان (عج) به دنیا آمد. او که از

پدری محدث و جلیل‌القدر به دنیا آمده بود، از محضر عالمان مختلفی بهره جست و با سفرهای متعددی که برای دریافت حدیث داشت، از روایات مناطق مختلفی از جهان اسلام بهره گرفت. در پهنه جغرافیایی سفرهای او، شهرهای مکه و مدینه (حجاز)، کوفه و بصره (عراق)، طوس و نیشابور (خراسان) و حتی شهرهای آسیای میانه همچون فرغانه و سمرقند و ایلاق مشاهده می‌شود.

شیخ طوسی در معرفی ابن بابویه می‌نویسد: «او دانشمندی جلیل‌القدر و حافظ احادیث بود. از احوال رجال، کاملاً آگاه و در سلسله احادیث، نقادی عالی‌مقام به شمار می‌آمد. بین بزرگان قم، از نظر حفظ احادیث و کثرت معلومات، مانند نداشت و در حدود ۳۰۰ اثر تألیفی از خود به یادگار گذاشته است». احمد

بن علی نجاشی نیز در شرح حال زندگانی او نوشته است: «ابو جعفر ساکن ری، فقیه و چهره برجسته شیعه در خراسان است؛ او به بغداد نیز وارد شد و با این که جوان بود، همه بزرگان شیعه از او استماع حدیث می‌کردند».

شیخ صدوق، بیش از ۳۰۰ کتاب داشته است که بیشتر قریب به اتفاق آنها را در مسائل مرتبط با علم حدیث تألیف نمود. اسامی این نوشته‌ها در آثار کتاب‌شناسی و رجال به ثبت آمده است (برای نمونه، ر.ک: رجال نجاشی، صص ۳۸۹-۳۹۲). امروزه گرچه کمتر از ۲۰ مورد از این کتب برجای مانده و بقیه آن‌ها متأسفانه از بین رفته است، اما همین تعداد نیز نقش بسزایی در میراث روایی شیعه دارد.

در این نوشتار قصد داریم خوانندگان را با هر چه بیشتر با ۱۵ اثر باقی‌مانده و به چاپ رسیده از شیخ صدوق آشنا نماییم. بنابراین در این معرفی، ضمن اشاره به موضوع کتاب و انگیزه تألیف، دیگر اطلاعات پیرامونی همچون ساختار کتاب، زمان تألیف و تعداد ابواب و روایات را منعکس کرده‌ایم.

همچنین بخش مجزایی تحت عنوان «پیرامتن‌ها و نسخه‌های مطبوع» تعبیه کرده‌ایم تا با شروح و تعلیقه‌های نگاشته پیرامون آثار ابن بابویه، آشنایی بیشتری صورت پذیرد. نیز به انواع تصحیح‌های کتاب و ترجمه‌های منتشر شده، به همراه مشخصات نشر آنها اشاره شده است تا راهنمای

خوانندگان گرامی در خرید و یا دریافت امانت از کتابخانه‌ها باشد.

پایان بخش معرفی هر اثر، «فرازهایی از کتاب» است؛ در این قسمت کوشیده‌ایم با نقل بخش‌های متنوعی از هر اثر، زمینه آشنایی بیشتر با محتوای این آثار نیز فراهم گردد؛ هدفی که در ضمن آن، خوانندگان با تعدادی از روایات اهل بیت (ع) نیز آشنا شوند و از آموزه‌های تابناک آن بهره ببرند. انتخاب این روایات با صرف وقت فراوان بوده و ملاک گزینش، فواید علمی آنها در جامعه بوده است.

پیش از ورود به کتابشناسی و معرفی آثار شیخ صدوق، بر پایه اسامی کتاب‌های موجود و مفقود ابن بابویه، به برخی از مهمترین موضوعاتی که وی در آنها به تحریر و ترقیم مشغول بوده، اشاره می‌شود تا مهمترین دغدغه‌های فکری و اندیشه‌ای او بیشتر نمایان گردد: